

Ara bé sembla que és a tort que Ponsich atribueix a *I*) una o les dues mencions més antigues: 1128: «-- laborationem de Petro *Pave* --- de *Mudationes* --- Petri Ferrand de *Vallicrosa* --- ad Stam., Mariam de *Vultraria* --- que est ad *Mont Eschot* --- de Guillermo Bernardi de *Pausa* --- Petro de *Avalrino*» (Moreau LIII, p. 87). Montescot és lluny de *I*) i molt més prop del 4) i del 2); i també els noms d'Avalrí, Vallicrosa i Vultrera, són lluny del 1); més a prop del 2) o del 4). I en el de 1136 el Bernard Ramon de *Pausa* que hi firma, és probable que sigui del mateix llinatge que el Guillem Bernard que firma el doc. de 1128 (per més que en el de 1136 també es parli d'Argelers, però així mateix d'Avalrí, i de La Torre d'Elna). «-- Arnallus de Turre deffinivit --- mansum qui est sub *Turri* --- ipsam castaniam de *Argilariis* --- in ipsa villa de *Palatiolo* ---» signat per Girberto de Evalrino i B. R. de *Pausa* (*Cart. d'Elna*: Moreau LVI, 200).

5) *La Paua* o *Pava* és també un accident de la Costa de Cap de Creus: jo vaig oir, a les enqs. de Cadaqués, en forma vacil·lant *lə pábə* i *lə páua*, predominant aquest (XLVI, 118.30); i ja en la llista de senyes del patró Batlle (a. 1890); Josep Pla (*Guia del C. de Creus*): Punta *Pausa* (p. 399, rectificat *La Pana* imprès en la seva *G. de la C. Brava*, pp. 439 i 123, err. clara per *Paua*), posant-ho entre la Punta de *Calanants* i *Jóncols* (que ja és de Roses), separat per *Sa Figuera*, amb la *Ilosa d'en Saragossa* allí davant. Forma una punta, a l'extrem d'una petita península, de cim aplanat («La Planassa»), que prolonga cap al S. la cota 40; unida a la resta del continent (serrat de c. 100) per un coll, que descendeix fins a 30 alt.: 6°29 × 42°18.

ETIM. Com ho mostren les mencions antigues, ve de PAUSA, passant primer per *Paua*, amb una evolució fonètica un poc soprenent; si bé després ja és natural que *Paua* acabi en *Pava*. Com vaig explicar en el *DECat.* VI, 742, es tracta d'un ús oronímic del ll. PAUSA 'lloc de repòs', 'planell en una muntanya'; i l'anomalia fonètica es justifica pel fet que en rossellonès el parlar arcaic que tenia certs trets semblants a l'occità trigà molt a consumir el tancament del diftong AU en ø; i en canvi s'hi produí una caiguda prematura de la -s- (per ultracorrecció de l'occitanisme), quan encara no s'havia clos el diftong. Fenomen fonètic semblant (AU - o > a - o) explicat a l'art. *Cinclaus*.

N'hi hagué una variant diminutiva PAUSELLA, cat. dial. *posella* (VI, 742, 3-16). Justament en el mateix Capbreu citat d'Argelers hi ha «*Pousela*; vigne» citada a la vora de l'«Olivar *Pausa*» (o.c.). Un Guillem de *Paba* figura en un doc. de 1140: podria ser un baró provinent d'aquells paratges rossellonesos, o bé d'algun altre homònim (a Les Guilleries): es tracta d'un

doc. recollit per CCandi, monogr. *St. Hilari Sacalm* (p. 144). La denominació PAUSA es repetia en NLL de l'Alt Llgd.: *La Pauze* llog. de l'Aude, agre. al mun. de Camps (distr. de Limós). I *La Pauze*, a l'Arieja, veïnat del te. d'Alos, distr. St. Girons.

En fi una variant masculina: ll. vg. PAUSU, que ultra el mot cat. *pòs* 'descans' (apel·latiu d'ús limitat: *DECat.* 740b, 47ss., 63ss.) tingué també alguna aplicació toponímica: NL del Maestrat afl. dr. del riu Montlleó (30 k. NO. de Cast.Pna.), amb conservació del diftong, segons la fon. mossàrab: «los barrancos de *Penya-golosa*, del Amor, *Chaparra* --- Jordana, *Pauso* i Regall» (Gimeno Michavila, *BSC* xv, 308).

En la toponímia de la Vall d'Aran, *Sospòdos* (dissim. de IPSOS PAUSOS, te. de Les Bordes), i *Sapòda*, te. Bossost, (*P.Var.Gc.*, pp. 68, 67). I el més conspicu és el basc *Pausu*, nom d'una vila labortana, concurrent del basc *Beobia*, i també «estación del Via Crucis de Luzaide» (Valcarlos), mot viu allí per a «reposo» en els parlars navarresos; i verb *pausatu* 'reposar' en tots els parlars basco-francesos (*DECat.*, VI, 741b1-14).

PAVIA

Llogaret de Segarra, agre. al mun. de Talavera, 2 k. més al Nord, a mig camí de Cervera a Sta. Coloma de Queralt. Informació deficient que donarem, junt amb les solucions etimològiques que s'entrevegin.

PRON. MOD. *pàbia*, oït a Sta.Coloma i a Freixenet, Casac. 1920.

MENCIONS ANT. 1189: Petrus de *Pavia*, testimoni en un doc. (Font Rius, *C. d. p.* 182). No figura en les llistes de parr. vigatanes del S. XII, p.p.Pladevall (si bé hi ha Talavera, Freixenet etc.). Però sí en la de 1331: «parr. Ste. Crucis de *Pavia*» (p.p. Junyent, *Misc. Griera* I, 376): Santa Creu és l'advocació de l'esgl. actual; 1359: «Talavera et *Pavia*» (*CoDoACA* XII, 51); i en fogatges de 1358 i 1365 (Alb. Turull, *Els Top. de la Segarra*, 314-5); 1303: «via que itur versus *Paviam*» (Max Turull, *Ll. de Priv. de Cervera*, Bna. 1991, p. 24).

Antic i important és un doc. on figura una forma parònima que és incert, no impossible, identificar amb aquest poblet. 1122: el Comte Ramon Berenguer III delimita així la zona del Ponent català que vol que el comte Ponç Hug d'Empúries l'ajudi a conquistar dels moros: «de castro de *Paviano* usque ad castrum de *Stupaniano*, et de *Stupaniano* usque ad Fraga, et de ipsa Fraga et de Lerida, et de ipsa regera q. pertinet de Lerida et de Fraga et de ipsa Fraga usque ad Tortuosa, --- et de honore q. est infra jam dictos terminos» (*BABL* V, 43; publ. de nou en el *Li. Feud.* Ma., 520). Com que llavors s'estava en la competència entre Barcelona i Urgell, per guanyar les